

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Vase Aqvae Sanctae. Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

Lapis marmoreus solidus opere sculpti li eiusmodi apparetur; qui forma ouata sit, ac longè cubitos duos & vncias octo pateat; latè cubitum vnum & vncias duodecim.

In quo lapide vasa duo, eaquè vnciarum trium intervallo inter se disuncta scalpro politè concauentur; quæ & forma rotunda sint, & eadem altitudine, amplitudinequè item.

Tum columella etiã ad formæ præscriptæ modum sub ouato lapide statuatur. E duobus his vasis vnum erit ad altare maius vrgens, in quo aqua baptismalis afferuabitur; alterum in quo dum baptizatur, aqua eadem effundetur, idquè spectans ad parietem altari maiori appositum.

Ideoquè in huius fundo paruulus canalis fiat, per quem ad foramen, quod à latere in vna parte fodietur, aqua ducatur; indequè per columellam intus vacuam penetrans, ad subterraneam paruulam cisternam defluat.

Hoc item baptisterium operimento ciboriove ligneo ex præscripta supra forma contegatur; armariolo item vt supra extracto, & conopeo item adhibito. Hæc de Baptisterio; sequitur de sacrario breuis instructio.

DE SACRARIO. Cap. XX.

Sacrarium igitur, præter illud quod cum baptisterio iunctum est, alterum etiam quod alijs vsibus in Ecclesia esse debet, in omni cathedrali, præpositurali, archiepiscopali, parochiali, & alia quavis Ecclesia in qua Missa aliquando celebratur, extruatur, ad vnius vel alterius formæ quæ sequitur præscriptæ modum. Idquè in capella maiori si commodè potest, neque vllum impedimentum præbet; vel alio ecclesiæ loco, qui sacrariæ propior sit, eiusquè vsui accommodatior; à populi autem conspectu remotior; vel in ipsa potius sacraria, si hæc ampla sit, ac præsertim si Ecclesia frequentior, eiusquè clerus multus.

Sacrarij prima forma.

Sacrarij prima forma hæc sit: vt vas scilicet è marmore lapideve solido

fiat, instarquè fontis baptismalis concauetur: longè patens sit cubitum vnum, latè vncias sexdecim: forma rotunda, vel ouata, vel quadrata, aliave quæ minus situm impediatur.

In medio fundo concauo foramè habeat forma quadrata, quod largè ab omni parte pateat vncias circiter quinque. Suffulciatur columella quadrata, aliave pro ratione vasis, supposita paruula basi: ita vt ab Ecclesiæ pavimento vsque ad summum eius labrum, altè extructum sit cubitis duobus.

Habeat sub foramine paruulum tubulum aqueductumve in media columella effossum scalptumve: qui quadrata etiã forma, amplè itidem pateat vncias quinque; vt per eum aquæ, cineres, aliæque id generis quæ effundètur aut proijciuntur, deorsum effluent.

Infra hunc tubulum aqueductumve cisterna suffodiatur, in quem quæcunque effusa projectave erunt, recipiantur.

Id sacrarium integumento operiatur, quod ex tabulis nuceis sit; atque eiusmodi, vt à parte superiori sensim leni accliuitate quasi pyramidis instar emineat. Claudatur autem firmissimè pessulo, sera, & clauè.

Sacrarij forma secunda.

ALTERA præterea sacrarij forma hæc erit.

Fenestella in pariete vncijs viginti vel cubito, prout illius crassitudo est, concaua extruatur; quæ cubito etiam vno ac paulò amplius latè pateat; alta verò sit cubito item vno & dimidio.

Ab Ecclesiæ pavimento in altitudinem extruatur cubitis circiter duobus.

Cuius fenestellæ solum è solido lapide, eoquè concauo sit, in quo foramen insit vt supra.

Forma amplè quadrata: tum aqueductus, & subtus item suffossa cisternula: valulis suis, sera, & clauè occludatur.

DE VASE AQVÆ SANCTÆ. Cap. XXI.

Hætenus de sacrario; nunc de aquæ sanctæ labro vaseve: quod è marmore

more lapideve solido, non spongioso, ac sine rimis sit; columellæq; scapo decenter elaborato suffulciatur.

Collocetur non foris, sed intus in ecclesia; ita ut è conspectu ingredientium sit, à latere dextro ubi potest.

Alterumque collocetur qua ingrediuntur viri, alterum qua mulieres.

Parieti non inhærens, sed ab eo distans pro sitis spatio: columella ut supra, aut pila, basève sustentetur; in qua nihil profanum appareat.

Aspergillum decens habeat, è labro cathenula appensum.

Quod vel ex aurichalco, vel ex ebore, vel è ferro politè tamen elaborato, vel ex alio genere quod conveniat, conficiatur: à summa parte non è spongia constet, sed è feris.

E spongia autem esse potest: si in pilula ex argento, aurichalco, aut stamno vndique perforata illa includatur, præfixis extrinsecus feris.

DE AMBONIBVS, ET SVGESTU. Cap. XXII.

HAbenda est quoque in ecclesijs insignioribus, ac præsertim in basilicis cathedralibus, ratio ambonum: quos & magnos, & ornatè confectos, & tabulis marmoreis ornatos extitisse, in basilicis Romanis perspici licet, & alibi etiam, æneis cæolato sacrarum imaginum opere expressis.

De duobus ambonibus.

Item duo pro ecclesiarum magnitudine constitui possunt; vnus altius extructus, de quo euangelium; alter de quo epistola lectioe sacræ scripturæ in maioribus solennitatibus pronuncietur. Hicque paulò depressior sit, quàm ille vnde euangelium legitur.

De vno ambone.

VNus etiam tantum ambo, ut in multis ecclesijs cernitur, esse potest; qui & euangelii & epistolæ simul lectioni vsui sit: ita tamen, ut in eo locus vnde euangelium recitatur, aliquanto emi-

nentior sit; pars verò vnde epistola, aliquo gradu inferior sit.

Infima item pars sub ambone, vel alius locus inferior detur, ubi cantoribus clericisve spatium sit, vnde in solennitatibus, certisque diebus de antiquo ecclesiæ more statuta cantica præsertim inter epistolam & euangelium canant.

In ambone, ubi potest, constituantur duo graduum ordines; vnus quo sit ascensus ad orientem versus, alter ad occidentem spectans, quo fiat descensus.

De situ ambonum.

SI vnus tantum ambo in ecclesia constitutus sit, is à latere euangelij statuatur.

Si duo; vnus, vnde scilicet epistola legitur, à latere epistolæ; alter verò qui est euangelij, ab euangelij latere constituatur; ita ut diaconus inde euangelium legens, ad meridionalem ecclesiæ partem vertatur, ad quam viri conueniant.

Atque ij quidem è marmore lapideve alio confici debent, & ornari præterea aliquo piæ sculpturæ opere.

Aut è latericio lapide exædificari possunt, exornari tamen eos decet laminis marmoreis lapideisve ornatè elaboratis, aut æneis iisque inauratis, quales hodie etiam visuntur.

De suggestu.

IN vnaqua; autem ecclesia parochiali ubi ambo constitui non possit, vnde & euangelium pronunciar, & sacra concio haberi possit; suggestus omnino ex tabulis scilicet iisque firmioribus, decenti opere & forma ab eodem euangelij latere extruatur; vnde & euangelij lectio, & concio sacra haberi queat.

Illud denique caueatur, ut cum ambo nes, tum suggestus, in gremio Ecclesiæ, loco conspicuo, vnde vel concionator, vel lector ab omnibus & conspici, & audivi possit, aptè collocati, ab altari maiori (ut pro ecclesiæ ratione fieri decorè potest) non longè admodum sint; quò Sacerdoti, ut decretum est, intra Missarum solennia concionanti commodiori vsui esse queant.